

interessert arbeide for myrsaken, særlig er hans brosjyre «Om torvstrø» og den av ham konstruerte torvstrøhesje vel kjent. Vi kan også nevne at da myrselskapet i 1906 søkte etter en spesialist i myr dyrking, blev herr Bjanes utsett til denne stilling og bl. a. tildelt selskapets stipendium for spesialutdannelse i nevnte fag. Imidlertid blev han straks efter ansatt som landbrukskonsulent og avbrøt sine studier i utlandet for å overta sin nye stilling. Men hans interesse for myrsaken var ikke dermed slutt, både som landbrukskonsulent og senere som landbruksdirektør har herr Bjanes vist stor interesse for myrselskapets arbeide, og likeså har han et våkent blikk for de muligheter som myrenes utnyttelse innebærer.

Landbruksdirektør O. T. Bjanes.

Myrselskapet har altså god grunn til å slutte sig til de mange gratulanter som hylder landbruksdirektøren nu ved hans 60-års milepel. Det stilles i denne tid overordentlig store krav til landbruksadministrasjonens øverste fagchef. I en brytningstid som den vi nu gjennomlever kan det derfor ikke vurderes høit nok at der i spissen for landbruksadministrasjonen står en mann som i kraft av sine fremragende faglige og administrative forutsetninger er en sterk mann, og som samtidig nyter alles ubetingede tillit og respekt.

BEFARING AV NY JORDS FELTER I MØRE.

DET blev i begynnelsen av august foretatt en tur til «Ny Jord»s dyrkningsfelter, som er det mest vellykkede man kan tenke sig, og som har vist hvad dyktige jordbrukere under kyndig ledelse kan utrette.

H. M. Kongen deltok i befaringen.

Det er selvsagt at dette var en begivenhet for nybyggerne. Kongen talte personlig med en flerhet av de familier som er bosatt på nydyrkningsfeltene, og det er klart, at den interesse som derved er vist dem fra høieste hold, vil anspore dem til fortsatt arbeide i bureisningens tjeneste, likesom det var en enestående opmuntring i deres ensformige liv.

Deltagerne med kongen i forgrunnen samlet hos gårdbruker Kjelsvik, Vestnes.

Ledelsen — såvel av «Ny Jord» som av Myrselskapet — kan ikke tilstrekkelig være Kongen takknemlig for at han deltok i befaringen. Det fremgikk tydelig at Kongens deltagelse var utsprunget av ønsket om personlig å sette sig inn i nydyrkingens resultater og de vilkår man arbeidet under, og Kongen har derved gitt et eksempel som vi håper vil smitte over på den almindelige opinion, således at nydyrking og myrdyrking vil innta en ennå mere fremherskende stilling blandt aktuelle spørsmål enn de allerede gjør.

For myrsakens menn vil det være en vesentlig hjelp når det gjelder å fastslå det faktum, at myrene er en ting som det kan gjøres noe ut av, og at det ikke er en materie som er dømt til å ligge ubenyttet til tidenes aften.

Blandt deltagerne i ferden var også landbruksminister Ystgaard. Som man ser av billedet vant statsråden bureisernes hjerter, og vi håper at han har fått et godt inntrykk av hvad der er utrettet, og fått forståelsen av at økede statsbevilgninger vil være vel anvendt såvel til nydyrking i sin almindelighet som til myrdyrking i særdeleshet.

Befaringen omfattet nydyrking i Vestnes og Hustad herreder og på Smøla.

I Vestnes har «Ny Jord» nu under plogen ca. 650 mål nytt land fordelt på 17 bruk.

Dagboken sier om befaringen:

5. august. Avreise fra Åndalsnes kl. 9. Ankomst til Vestnes kl. 11. Stort fremmøte av folk. Musikkorps spilte kongesangen. Ordføreren ønsket Kongen velkommen. Kongen svarte. «Ja vi el-

Landbruksministeren blandt bureisere i Hustad.

sker» blev sunget. Straks efter kjørte vi med Kongen og fylkesmannen i spissen til Furlandsmyren — ca. 8 km. til øverste punkt. Vi besøgte først en myr som ikke var dyrket. Det var gunstige dyrkningsmuligheter. Godt fall på myren. Der blev over det hele på enkelte punkter stukket endel brenntorv. Myren egner sig godt for dyrkning også efterat brenntorven er tatt. — Man kjørte derefter et par kilometer tilbake for å besiktige de gårder hvor jorden allerede forlengst er brutt op. Bl. a. var vi inne hos G. R. Kjelsvik som begynte nydyrkning i 1913 til 1914. Han har nu 85 mål nytt land og har ifjor bygget på låven, da den blev for liten. På brukene var jevnt over meget pene avlinger, og inntrykk av myr var helt forsvunnet. Det blev oplyst av en mann som bodde i lien ovenfor de her omtalte myrstrekninger, at tidligere lå det i fuktig vær tåke over Furlandsmyrene. Men efterat det meste av myrene er utgrøftet, er tåken blitt borte. På brukene var all ting velstelt. Av Furlandsmyrene er tidligere dyrket en mindre del, idet konsul Jervel fra Molde satte igang opdyrkning der. Det dengang dyrkede areal er stykket op i småbruk.

Efter befaringen kjørte man tilbake til Vestnes, hvor kommunen gav lunsj for Kongen med følge. Derefter fortsattes med dampskib til Molde, hvor man ankom kl. 6.

Om befaringen neste dag, 6. august, skriver «Rauma Tidende»:

«Turen gikk fra Molde kl. 10 fm. Det var grått, disig vær, skodden lå langt ned i fjelltoppene, men det var opholdsvær og ved tilbakekomsten til Molde fikk man et lite solglimt som det er smått om på våre kanter denne sommer.

Nybrottsbruk på Furlandsmyrene i Vestnes.

Efterat man hadde kjørt gjennom Fræna gikk turen videre over Eidem, Kolmannskog til Farstad.

R. Gjelsvik, bestyreren for Ny Jord-feltene, var fremmøtt og ønsket kongen med følge velkommen.

Under turen blev også Stokke revegård tatt i øiesyn.

På Farstad var der fremmøtt en mengde mennesker, både barn og voksne. Ordfører Hans Fr. Farstad ønsket kongen og de øvrige deltagere velkommen i en kort anslående tale.

Derefter takket kongen for mottagelsen og turen fortsatte videre til Hustad.

Ved det gamle kongesete hvor kong Øistein Magnussøn i sin tid residerte, var det tillike samlet en mengde mennesker. Også her holdt ordføreren en tale og ønsket kongen velkommen til dette minnerike sted.

I en kort anslående tale takket kongen for den storslagne mottagelse, hvorefter fortsattes til Skarset-feltet. Her var kongen med følge R. Gjelsviks gjester til middag.

Også ved Tornes var der samlet mange folk, da man ved 4^{1/2}-tiden passerte forbi.

Ordfører Haukås talte til kongen og folket. Talen blev besvart av kongen.

Rundt omkring i bygdene var der reist flaggsmykkede æresporter med velkomsthilsninger.

Efter tilbakekomsten til Molde besøkte kongen Reknes Sanatorium og endel av deltagerne foretok en biltur til Varden.

Som vi før har skrevet om, er det veldige dyrkningsarealer i de bygdelag som turen gikk igjennem igår — store vidder som venter på å bli lagt inn under kultur.

Bureisningsarbeidet begynte i H u s t a d i 1918 med oparbeidelse av veier, og året etter tok den første nyrydningsmann fatt.

Nu er det reist 50 bruk derute. Størrelsen av disse er varierende, 60—200 mål. Til å begynne med var det mest utenbygds folk som tok fatt. Men nu derimot er det stedets egne folk som søker å bane sig en levevei på disse bruk.

Den såkalte Drammensvei fra Skarset til Stavik er nu på det nærmeste ferdig.

Den blev som bekjent bygget for innsamlede midler av arbeidsfylkingen og fikk sitt navn derav at mange unge gutter fra Drammen blev satt i arbeide der.

Ved utbedringer vil det bli en betydningsfull vei, da den går gjennom store dyrkningsarealer. Men noen bilvei er det ennå ikke.»

Kjøreturen fra Molde til Hustad var meget interessant. Man passerte flere dalfører som har betydelige dyrkningsmuligheter, men hvor arbeidet ennå ikke var påbegynt. Det i avisartikkelen omtalte areal, som strekker sig utover mot Farstad, er meget interessant. Det er stort sett ganske flatt — 7 à 8 km. langt og ca. 3 km. bredt. Det er gammel havbund. Det er ikke myr, men god sandjord som trenger grøftning. Konsulent Gjelsvik hadde forsøkt å forklare folk at det vilde lønne sig å dyrke kløver på denslags jord — hvilket vant liten tiltro. Gjelsvik har derfor gjort et forsøk som hadde forløpet meget godt. Vi så nu en ganske stor kløvereng, vesentlig hvitkløver, som stod meget fint. I det hele tatt er det betydelige muligheter på dette interessante areal.

Den i avisartikkelen omtalte middag på et av de nye bruk, Skarset, inneholdt kun gårdens produkter. Man begynte med fløtegrøt, derefter fenaknoke og eggerøre og tilslutt jordbær.

D e n 7. a u g u s t. — Man bilte fra Molde til Gimnes — 47 km. Der gikk man ombord på «Driva», som først satte kursen for Kristiansund. Det blåste en stiv kuling fra SV. med kraftige regnbyger. Utenfor Kristiansund blev vi møtt av to dampskib med musikk. Musikken ledsaget oss gjennom byen. Alle kaier var svarte av folk og der var stor begeistring. Det regnet ikke da vi passerte byen.

Det inntraff en fornøielig episode da vi gikk gjennom Kristiansund. Man opdaget et flagg merket H. V. Vedkommende tenkte straks: «Vet man ikke i Kristiansund at Kongen heter H. VII.» Hvor-etter han henvendte sig til en av de medreisende med endel kraftige bemerkninger. Begge begynte å bli ophisset, inntil en lokalkjent mann fant at tiden var inne til å opplyse at H. V. var en nærliggende forkortelse for Havne-Vesenet.

Fra Kristiansund til Smøla var det kraftig vind og regn. Da vi kom frem til bryggen på Smøla, ophørte regnet. Der var møtt frem en stor folkemengde, og fra bryggen og opover var plantet en allé av flaggstenger. Ordføreren og Kongen stod like ved hverandre

Fra Smølas dyrkningsvidder.

og holdt tale til hverandre, men de blafrende flagg holdt slik spektakkel, at det var vanskelig å høre hvad de sa.

Det var over Smøla almindelig flagging med splittflagg, idet flaggene, som for en stor del var nyanskaffet for anledningen, blåste i stykker. — Deltagelsen på Smøla var rørende. Man hadde inntrykk av at alle — gamle og unge — var møtt op for å feire Kongen, og beboerne på nabøene hadde trosset uværet og kjempet sig frem for å være tilstede. Smøla er et eiendommelig land. Ved Nelvik — hvor vi kom i land — finnes det litt fjell, så man på enkelte steder kan finne litt le for stormen. Men på den nordre del er det helt flatt. Når det blåser er det umulig å komme i le. Her er det altså nu dyrkningen har begynt, og der er allerede bygget flere gårder. Det vil bli en oppgave å finne ut hvilket tre egner sig best til plantning av lebelte. Mulighetene for dyrkning på Smøla er betydelige, idet det ialt finnes ca. 70,000 mål som er velskikket enten til dyrkning eller kulturbeite. De bekvemme myrer ligger tildels samlet i store sammenhengende arealer. Myren er ikke ubetinget lett å dyrke. Den krever meget arbeide. Men efter de resultat vi så, vil nybyggerne få meget igjen for sitt arbeide, idet det kan ventes store avlinger. Hovedspørsmålet ved dyrkningen av myrene på Smøla er tilførsel av kalk. Og der er man i den heldige situasjon, at man i fjæren har betydelig lager av skjellsand som inneholder en stor mengde kalk. Tilførsel av kalk i den form er også heldig derved at den gjør den tunge myrjord lettere.

Den større del av de dyrkbare arealer ligger i Hopen og Edøy herreder. Vår kjøretur på Smøla gikk nettop igjennem disse strøk — fra Nelvik, hvor vi kom iland, forbi Nordvik og op i den trakt hvor dyrkningen allerede er begynt. Denne trakt bærer merkelig nok

navnet Rom, idet der er planlagt og tildels allerede bygget flere veier som støter sammen i dette punkt. Men vedkommende som har døpt stedet må i alle fall ha hatt megen fantasi.

Jeg anser det som en fordel, at det var uvær da vi var der. Derved kan man lettere sette sig inn i hvordan det er å bo der. En av deltagerne i ferden, som er bosatt i fylket og som hadde vært på Smøla 5 ganger, hadde kun sett øen i solskin. For ham stod øen som et eventyrland. Jeg har vært der 2 ganger — begge ganger i uvær, og jeg har vanskelig for å fatte det eventyrlige.

Med hensyn til dyrkningsarbeidet skal opplyses:

«Ny Jord»s første innkjøp var 8,000 mål i Hopen herred. Der er planlagt **24 bruk**. Derav er 15 bygget. I alt er idag opdyrket 300 mål. Senere har «Ny Jord» innkjøpt **16,700 mål**, som delvis grenser til det førstnevnte areal, men beliggende i **Edøy herred**. På dette sistnevnte areal er ennå ikke dyrkingen påbegynt, men å **dømme** etter «Ny Jord»s vanlige fart vil det vel ikke vare lenge før den kommer igang.

Myrselskapet har igangsatt 3 forsøksfelter som støtte for nydyrkingen.

Den gamle opfatning av Smøla var at næsten hele øen bestod av myr, fortrinnsvis egnet til brenntorv. Myrselskapet har i år utarbeidet et spesialkart over øen, og dette viser at de gode myrers areal — som ovenfor nevnt — er 70,000 mål. Og det eiendommelige er at myrene ligger direkte på fjell. Hvis man altså kunde tenke sig masseproduksjon av brenntorv, vilde det lett føre til at det nakne fjell blev igjen. Man er derfor nu kommet inn på en heldigere bane ved å dyrke jorden istedenfor å fjerne den.

Ullern, 17. august 1935.

Carl Løvenskiold.

VÅRE NATURLIGE HUMUSTYPER.

Av dosent dr. Hans Glømme.

(Fortsettelse fra hefte 4, 1935.)

IV. Plantesamfundene og humustypene.

En lang rekke undersøkelser, særlig i de nordiske land, har vist at der er en nøie sammenheng mellom planteveksten, eller kanskje rettere, plantesamfundene og humustypens art og egenskaper. Ved å betrakte vegetasjonen kan man altså trekke vidtrekkende slutninger om humustypens beskaffenhet. Noe av det første som på dette område blev grundig undersøkt, var sammenhengen mellom plantevekst og pH. Man kom etter hvert her til å se spørsmålet noe ensidig, og det hovedresultat man utledet av disse undersøkelser var at planteveksten